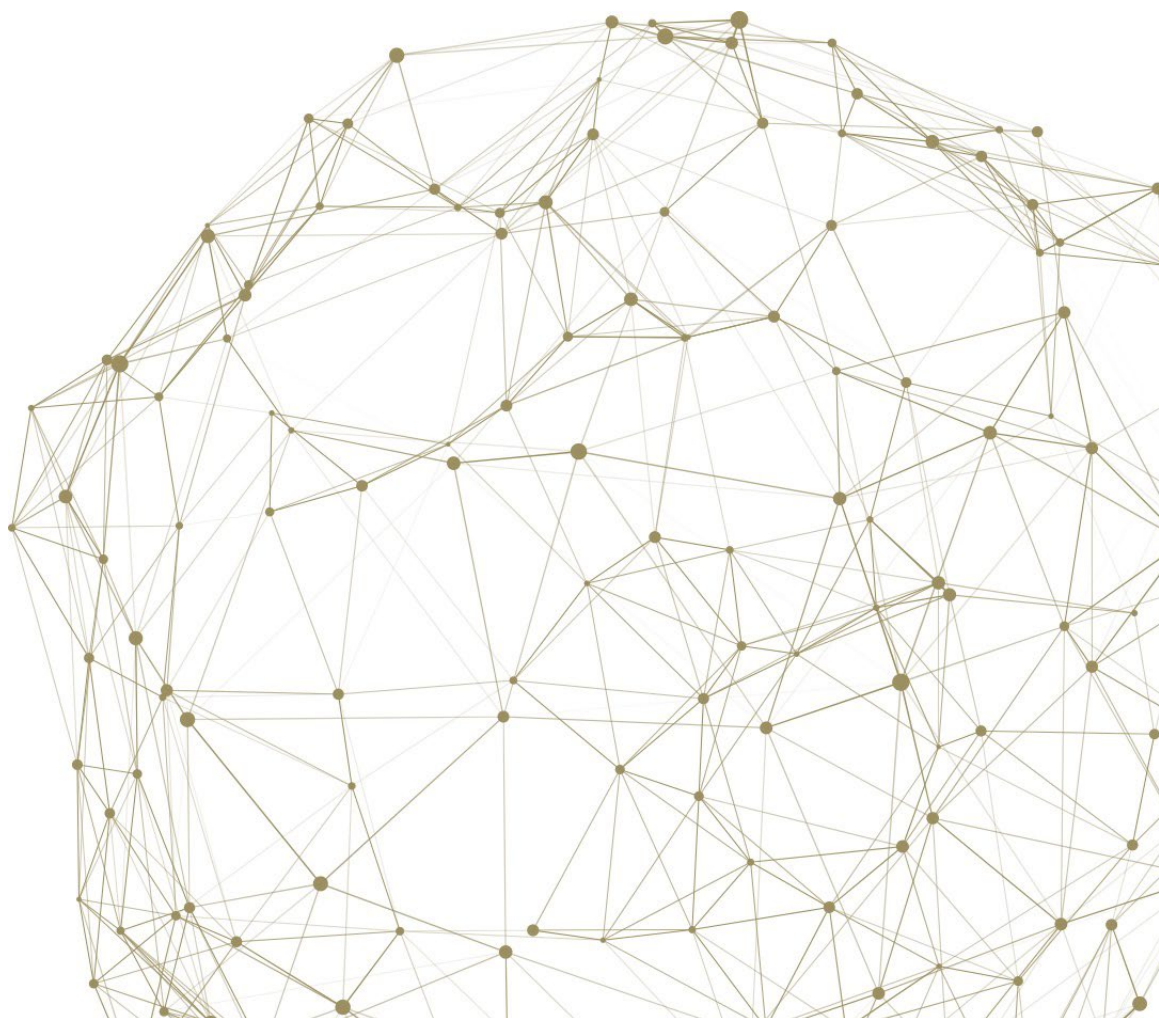

HETI JELENTÉS – 10/52

KIEMELT MAKRONÓM ELEMZÉSEK – 10. HÉTI

Orosz–ukrán háború, szankciók, hadiipar

Hiába mutogat Magyarországra Brüsszel, a tizedik szankciót már több tagállam is határozottan ellenezte – [Teljes cikk](#)

A legutóbbi szankciós csomag inkább szimbolikus, semmint gyakorlati jelentőségű. Az orosz atomenergiához már senki nem nyúl.

Itt vannak az ukrajnai háború váratlan „győztesei” – [Teljes cikk](#)

Az egy éve tartó fegyveres konfliktus veszteségei felbecsülhetetlenek. Civilek és katonák tízezrei haltak meg, milliók kényszerültek lakóhelyüket elhagyni, az ország talán leggazdagabb része orosz megszállás alatt áll, az ország infrastruktúrája tönkrement. Persze vannak olyanok, akiknek a mérleg nem ennyire negatív.

Politico: „A német fordulat egy nagy baromság” – [Teljes cikk](#)

A Politico újságírója megpróbálta összegezni a Scholz kancellár által egy évvel ezelőtt meghirdetett „korszakváltás”, azaz a Zeitenwende eredményeit, majd éppen csak le nem idiótázta a német kormányt, amely szerinte pontosan ott tart, mint tavaly februárban.

Az ukrajnai háború is egyre inkább az USA és Kína között zajlik? – [Teljes cikk](#)

A történelmi eseményeket mindig érdemes némi távlatból szemlélni. Az orosz–ukrán konfliktus kirobbanása óta eltelt egy évet még kétségkívül nem nevezhetjük történelmi távlatnak, ám egyre jobban kirajzolódnak a konfliktus mögött meghúzódó szereplők szándékai és céljai.

Többet költött az USA egy év alatt Ukrajna felfegyverzésére, mint 9 év alatt Afganisztánra – [Teljes cikk](#)

Meglepő adatok kerültek napvilágra az Egyesült Államok háborúinak összehasonlításakor.

Észvesztő ütemben fegyverkezik a világ – így áll a NATO és benne Magyarország – [Teljes cikk](#)

Elemzésünk negyedik részében a NATO bővítésének problémáival és a hazai haderőfejlesztés jelenlegi állásával foglalkozunk. A NATO bővítése lassabb, mint azt várták, Magyarország viszont időközben erősít: védelmi kiadásaink eléri a GDP 2 százalékát

Elmarad a „közös zene” az ukrán fronton, Mozart halott – [Teljes cikk](#)

Nem a harcmezőn elszenvedett vereségei okozták a veszét annak az amerikai katonai magánvállalatnak, amely szerepet vállalt az orosz–ukrán konfliktusban, hanem az elszállingózások és az anyagi viták. Tanulságos, hogy az amerikai sajtó miként mutatta be a csoportot még két hónapja és most, a kudarc után.

Kína és a Vatikán is béketervvvel állt elő – [Teljes cikk](#)

Az orosz–ukrán háború egyéves évfordulója apropóján Kína felhívást és béketervet vázolt fel, amely – szerint – mindkét fél aggályait figyelembe veszi. Emellett a Vatikán is határozottan törekszik a békére. Ez az irányvonal egybecseng a békepárti magyar állásponttal.

Geopolitika és világgazdaság

Az USA már a Kínával történő összecsapásra készül? – [Teljes cikk](#)

Miközben dúl a háború Ukrajnában, az Egyesült Államok többet tesz, mint egyszerűen támogat egy szövetségest: tanulságokat von le – szem előtt tartva egy esetleges Kínával való összecsapást a jövőben. Amerikai katonai tisztviselők szerint Peking 2027-re készen állna arra, hogy lerohanja Tajvant, márpedig az USA a szigetország legfőbb szövetségese és védelmi fegyvereinek szállítója.

Kínán túl máshol is várják a cégeket Ázsiában – [Teljes cikk](#)

Egyre több, korábban lelkes külföldi beruházó hagyja el Kínát. Bár nem egyszerű döntés át-helyezni más országba a termelőeszközöket, még az egyelőre maradók között is felmerül, hogy máshol jobban megtalálnák a számításaikat. Ázsia más részei kiváló lehetőségeket kínálnak a Kínát elhagyó nyugati vállalatoknak.

Fenntartható adósság a felszínen, elveszett évtized a mélyben – [Teljes cikk](#)

A járvány által előidézett recesszió több mint 100 millió embert juttatott extrém szegénységbe. A világ GDP-jének két és félszeresét is meghaladta a globális adósság, ami nemcsak gazdasági, de társadalmi probléma is.

Nagyszámú elbocsátásokra kényszerült a német vegyipari óriás – [Teljes cikk](#)

A világ legnagyobb vegyipari vállalata, a németországi székhelyű BASF kénytelen 2600 munkahelyet megszüntetni és bezárni néhány üzemét, mégpedig a magas európai energiaköltségek miatt, amelyek tavaly jócskán megterhelték a működési költségeket.

Nem múlt el a recesszió veszélye a német gazdaságban – [Teljes cikk](#)

Európa vezető gazdasági hatalmának GDP-je 2022 utolsó három hónapjában nem 0,2, hanem 0,4 százalékkal csökkent az előző negyedévihez képest. Az okok a vállalatok beruházási tevékenységének visszafogottságában és a korábban számított magánfogyasztás alacsonyabb voltában keresendők.

Társadalom és technológia

Kína leggazdagabbjai Szingapúrban lelnek menedékre – [Teljes cikk](#)

Az utóbbi években a szingapúri kereslet a Rolls-Royce-okra hihetetlenül megnőtt. Az eladott luxuslakások piacán is fellendülés tapasztalható, míg a nemzetközi magániskolákban alig jut néhány hely az újonnan érkezetteknek. A kínai szupergazdagok újra felfedezték az igen fejlett kelet-ázsiai városállamot.

Miért nem Kína találta fel a ChatGPT-t? – [Teljes cikk](#)

Kína és az USA hasonlóan fejlődött a technológia terén még néhány évvel ezelőtt is – de vajon mi van az USA-nak, ami Kínának nincs, és amivel lekörözte a legnagyobb kelet-ázsiai országot?

A kínai cenzúra a ChatGPT-re is lesújtott – [Teljes cikk](#)

A kínai szabályozóhatóságok megszüntették a hozzáférést a ChatGPT-hez, mivel annak adatforrásai nem tartják be az ottani cenzúra irányelveit.

Ebben különböznek a német és a magyar innovatív cégek – [Teljes cikk](#)

Jól áll a hazai startup- és innovációs ökoszisztéma, de azért még mindig van út a fejlődés előtt. A felmérésben jelzett számok szerint Magyarországon egymillió lakosra 305 induló vállalkozás jut, míg Németországban 616.

Hazai helyzetjelentés

Rajtaütés – vizsgálódik a GVH, máris lefelé mozdultak az árak – [Teljes cikk](#)

A Gazdasági Versenyhivatal gyorsított ágazati vizsgálatai folyamatban vannak, hogy kiderítsék: mi okozhatja ugyanazon termékek teljesen különböző árát az Európai Unión belüli országokban. A határozott fellépésnek már önmagában van visszatartó ereje és képes mérsékelni a lakosságra nehezedő inflációt.

Utánajártunk – így kötik a gázszerződéseket a magyar cégek – [Teljes cikk](#)

Miért járt jól az a 900 állami, önkormányzati és egyházi intézmény, amely egy kormányzati kezdeményezésnek köszönhetően szeptemberig rögzített áron kapja a gázt? Mennyi ma a cégeknek egy köbméter?

Újabb 600 milliárd beruházásokra: elstartolt a Baross Gábor Tőkeprogram – [Teljes cikk](#)

Nem kevesebb mint 600 milliárd forintnyi új tőkefinanszírozási forrás kerül a magyar gazdaságba az év elején megalakult Nemzeti Tőkeholdingon (NTH) keresztül megvalósuló Baross Gábor Tőkeprogramnak köszönhetően, amely az azonos néven, januárban indult 700 milliárd forintos hitelprogramot egészíti ki.

A jegybanki tartalékkal kapcsolatos változásokról – [Teljes cikk](#)

A Magyar Nemzeti Bank Monetáris Tanácsa február végi ülésén döntést hozott a kötelező tartalék kamatozásának átalakításáról, vagyis arról, hogy áprilistól a tartalékalap 2,5 százaléka után már nem fizet kamatot. A kötelező tartalékráta januárban bejelentett megemelésének célja, hogy tartósan lekösse a pénzüpiaci forrásokat, így javítsa a pénzüpiacok stabilitását.

Hat nemzetgazdasági ágban emelkedett a teljesítmény – [Teljes cikk](#)

A KSH friss adatai szerint a beruházások volumene 2022 utolsó negyedében az előző év azonos időszakához viszonyítva 6,3, az előző negyedévhez képest – szezonálisan kiigazítva – 5,5 százalékkal mérséklődött. Ugyanakkor a meghatározó súlyú feldolgozóipari beruházások továbbra is erőteljes bővülése némileg ellensúlyozta a beruházások visszaesését – értékeli Suppan Gergely, a Magyar Bankholding makrogazdasági elemzési vezetője.

Összességében jól alakult a szolgáltatási szektor és a GDP tavaly – [Teljes cikk](#)

A GDP tavalyi növekedési szintjének korábbi becslését ma megerősítette a KSH. A további, friss statisztikai adatok szerint pedig a szolgáltatás-külkereskedelmi többlet a IV. negyedévben 2,2 milliárd, 2022 egészében pedig 9 milliárd euró volt.

Érdemben erősödött februárban a gazdasági szereplők bizakodása – [Teljes cikk](#)

Több nemzetközi bizalmi indikátor értéke egyre inkább javuló trendet mutat a Makronóm Intézet friss, februári Gazdasági monitor elemzése szerint. Ezen túl Magyarország gazdasági növekedésre vonatkozó kilátásai is jók az EU-n belül. A vállalatok is inkább toborzásra készülnek, mint elbocsátásokra – derül ki a Gazdasági monitorban ismertetett vállalati kutatásból.

Közel ötödével több volt a vendég januárban – [Teljes cikk](#)

A KSH friss adatai szerint 570 ezer vendég 1,4 millió vendégéjszakát töltött el az idén januárban. A vendégek és a vendégéjszakák száma egyaránt 18 százalékkal emelkedett 2022 januárjához viszonyítva.

EURÓPA STURKTURÁLIS SZINTEN KERÜLT VERSENYHÁTRÁNYBA

Az európai gazdasági modell működését biztosító alapfeltételek a háború kitörésével megváltoztak, így kontinensünk versenyképessége komoly veszélybe került. Az olcsó orosz energiaforrásokról való leválás az európai ipari termelés visszaesésével fenyeget, miközben az Egyesült Államok és a Távol-Kelet is kedvezőbb feltételeket kínál a vállalatoknak. Az energiaárak mellett az EU technológiai hátránya az USA-val szemben szintén növekszik, ráadásul a tervezettnél jóval gyorsabban megvalósuló zöldátállás – elsősorban a nyersanyagkitettség miatt – tovább gyengíti Európa stratégiai szuverenitását. Mind az EU-s, mind a tagállami gazdaságpolitikáknak gyors és eredményes válaszokat kell adnia ezekre a kihívásokra, hogy kontinensünk jövője ne sodródjon még nagyobb veszélybe.

Európa és az európai gazdaság súlyos kihívásokkal néz szembe

Az öreg kontinens eddig a [kölcsonös globális függésre](#) alapozta növekedési modelljét: a katonai védelmet az Egyesült Államokra bízta, az exportorientált gazdaságát az ázsiai piacok növekedésére építette, a versenyképes ipari termelést pedig az olcsó orosz energiahordozók és nyersanyagok alapozták meg. **A modell működését biztosító Kelet és Nyugat közötti egyensúly azonban felborult.** Fény derült a védelmi ráfordítások elégtelenségére, a globális ellátási láncok sérülékenységre, a [korlátozottan helyettesíthető](#) orosz nyersanyagról való lemondással pedig Európa jóval drágább energiaforrások vásárlására kötelezte el magát. Ezen események együttesen veszélyeztetik nemcsak az európai ipart, de az EU stratégiai szuverenitását is.

Geopolitikai konfliktusok és blokkosodás korszaka

A geopolitikai konfliktusok kiéleződésével [a blokkosodás](#) fenyegető árnya kezd tetet öltetni a világban. A gazdasági érdekeket elkezdtek felülmúlni a politikai-ideológiai elvek, ennek következtében a termelés egyre nagyobb része fog áttelepülni „barátnak vélt” országokba vagy az anyavállalathoz földrajzilag közelebb fekvő államokba. Mivel az ellátási láncok szerves egységet alkotnak, szétválasztásuk súlyos anyagi terhet ró a vállalatokra, tovább fűtve az inflációt. Az Európai Újjáépítési és Fejlesztési Bank [friss ta-nulmánya szerint](#) **a blokkosodás miatt bekövetkező friend-shoring, vagyis a nemzetek között a globális gazdasági integráció helyett a „hasonló értékeket valló” országokra redukálódó gazdasági és kereskedelmi kapcsolatok középtávon a globális GDP akár 4,6 százalékának megfelelő reál-GDP-veszteséget okozhat.**

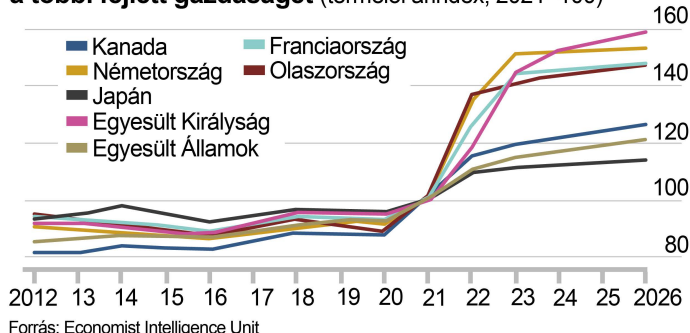
A magas energiaárak lépéselőnyt adnak a versenytársaknak

A korábbinál jóval magasabb energiaárak miatt az **EU versenyhátránya tovább erősödik, különösen az Egyesült Államokkal szemben, ahol 2022-ben átlagosan mintegy [hatoda](#) volt a földgáz ára az európainak, és hosszabb távon is három-négyszeres különbség várható – nem Európa javára.** A kormányok Európa-szerte összesen [768 milliárd eurót különítettek el](#) a háztartások és vállalatok energiaköltségeinek támogatására 2021 szeptembere és 2023 januárja között, azonban ez önmagában nem oldja meg a versenyhátrányt. Számos, európai szinten is meghatározó német nagyvállalat, köztük [a Volkswagen és a BASF is jelezte](#), hogy amennyiben Európa nem tud versenyképes energiaellátási alternatívát kínálni, kénytelenek lesznek jobb esetben leállítani az új európai beruházásokat,

rosszabb esetben pedig teljesen elhagyni a kontinenst. Ha ez nem lenne elég, **Washington a következő 10 évben legkevesebb 369 milliárd dollárt tervez a zöldtechnológiát alkalmazó iparágak támogatására fordítani** az Inflációcsökkentési Törvény keretében, ami még **vonzóbbá teszi** a vállalatoknak, hogy a gyártást Európából áttelepítsék Amerikába. **Kína sem tétlenkedik: célul tűzte ki**, hogy megkerülhetetlen szereplője legyen a világ zöld átállásának.

A távol-keleti nagyhatalom már most is a világ legnagyobb napelemgyártója, emellett **piacvezető** a szélenergia, valamint az elektromos járművek akkumulátorának exportjában is. Kína mellett **Japán, Dél-Korea és India** szintén aktívan fejleszti a kapacitásait.

Az európai ráfordítási költségek növekedése meghaladja a többi fejlett gazdaságét (termelői árindex; 2021=100)

Forrás: Economist Intelligence Unit

Az Európai Unió leválása a fosszilis energiáról nem új trend, tekintve a már évekkel ezelőtt megfogalmazott **európai klímacélokot**, azonban ennek ütemezését és átgondolt, fokozatos végrehajtását teljesen felborította a háború és az arra válaszul hozott szankciók. Fontos látni, hogy ha Európa tiszta energiát szeretne, az drágább a megszokottnál. **A zöldátállás hosszabb távon könnyítheti Európa energetikai terheit, azonban zöldenergiával termelni technológiaigényes és drága, ráadásul a zöldtechnológia iránti hirtelen megugrott kereslettel a kínálat már nem tud lépést tartani. Mindezek együttesen az úgynevezett greenflation jelenséghez vezetnek:** vagyis strukturálisan megdrágítják a „jövő energiáját”. Mindazonáltal a zöldátállás önmagában nem biztosítja Európa stratégiai szuverenitását, ugyanis **a szükséges nyersanyagok döntő részét Európán kívüli szereplők birtokolják:** Kína ellenőrzi a globális nikkel-, réz-, lítium- és kobaltfeldolgozás mintegy **35–70 százalékát**, a ritkaföldfémek esetén pedig ez az arány közel 90 százalék. Amerika felől ráadásul egyre erősebb nyomás érkezik, hogy az EU **kezdje el felszámolni kínai kapcsolatait**. A nagy kérdés az, hogy mindez valójában kinek lesz előnyös.

Digitalizációs és technológiai kihívások

Bár az akadémiai kutatások terén nem állunk rosszul, **Európa komoly lemaradásban van a csúcstechnológiák piacképes alkalmazásában és a digitalizáció nyújtotta előnyök kihasználásában.** Kontinensünk a teljes ipart lefedő tíz transzverzális technológiából nyolc esetén lemaradásban van: a **McKinsey friss kutatása szerint** a vizsgált európai nagyvállalatok 40 százalékkal lassabban növekednek és 40 százalékkal kevesebbet költenek K+F-re a mintában szereplő amerikai társaikhoz képest. Ezen belül is elsősorban az IT-szektor és a gyógyszeripar a felelős a növekedési lemaradás 60, a K+F lemaradásnak pedig a 75 százalékáért.

Európának egyszerre kell megküzdenie a strukturálisan magasabb energiaárakkal, miközben az eddigi szabadkereskedelmi rendszerek a felbomlás jeleit mutatják és a világ az ideológiai blokkok kialakulása felé halad. Ez veszélyezteti piacainkat, ellátási láncainkat, miközben két, a technológiai versenyben riválisnak számító gazdasági térséggel, az Egyesült Államokkal és a Távol-Kelettel szemben kell helytállni. Márpedig versenytársaink jelenleg sikeresebben ültetik át a tudást piacképes termékekbe, miközben földrajzi adottságaik miatt képesek megküzdeni a tervezettnél jóval gyorsabb zöldátállás buktatóival is.

A gazdaságpolitikának az a feladata, hogy ezekre a kihívásokra minél gyorsabban az európai versenyképességet és jólétet megőrző válaszokat adjon. A feladat összetett, mivel Európa eddig és ezután is a nyitottságból tud profitálni igazán, azonban ha a kontinens lecsatlakozik Oroszországról és átáll a zöldtechnológiára, képesnek kell lennie megvédenie saját iparát a keletkező versenyhátrányoktól.

|A MAKRONÓM INTÉZETRŐL|

A Makronóm Intézet 2020-ban azért jött létre, hogy a patrióta és pragmatikus gazdaságpolitikai szemlélet kiterjesztésének motorja legyen, a magyar gazdaság fejlődése iránt elkötelezett kutatóknak és kutatásoknak otthont, megjelenési felületet biztosítson.

A gazdaság működéséről, pillanatnyi állapotáról minden korábbinál több és részletesebb adat áll rendelkezésünkre. Ez lehetővé teszi, hogy a múltbeli történéseket megértsük, a jelenben pontos képet alkossunk a nemzetgazdaságról és megértsük a hazai- és nemzetközi fejlődési irányokat. Hisszük, hogy az adatok elemzése csak akkor vezet az igazság közelébe, ha részleghajlás nélkül, de nem cél és érzelemmentesen tekintünk az eredményekre.

A Makronóm Intézet feladatának tekinti a hazai gazdaságpolitika eredményeinek közérthető formában történő bemutatását, annak céljait az adat- és értékalapú elemzés módszereivel kívánja támogatni.